

Verslag overleg colleges Oostzaan en Wormerland

26 juni 2020

De commissaris van de Koning (cvdK), de heer Van Dijk, heet de colleges van Wormerland en Oostzaan welkom en introduceert de recent aangetreden gedeputeerde Bestuur, mevrouw Zaal. De heer Van Dijk licht toe dat dit overleg een vervolg is op het overleg van 11 maart 2020 over het ZOO¹. De provincie hoort graag van beide colleges hoe de mediation is verlopen en wat de uitkomsten daarvan zijn. Daarbij benadrukt de heer Van Dijk nogmaals dat hij en mevrouw Zaal openheid verwachten van beide colleges. De burgemeesters Meerhof en Tange hebben in eerdere gesprekken met de provincie een beeld geschetst van een werkelijkheid die niet bestond². De provincie moest later via andere kanalen vernemen dat de werkelijke situatie een heel andere was. De provincie tilt zwaar aan transparant bestuur. De komst van de nieuwe burgemeester in Wormerland vormt een nieuwe start op basis van de eerder genoemde transparantie.

De burgemeester van Wormerland, mevrouw Michel-De Jong, licht toe dat de mediation, die vrij snel na haar aantreden is begonnen, goed is verlopen. Er is gesproken over 'oud zeer' en het is nu zaak om de afspraken die beide colleges gemaakt hebben te agenderen. Beide colleges hadden een verschil van inzicht met betrekking tot het functioneren van de directeur van de OVER-gemeenten. De laatste driekwart jaar leidde dit ook tot aansturingsproblemen rond de OVER-gemeenten. De huidige directeur is geschorst en er werd een interim-directeur aangesteld. Beide colleges erkennen het belang om grip te krijgen op de aansturing en daarom is er een Taskforce opgericht, waarin bestuurders van beide colleges zitting nemen. Daarnaast wordt er een 0-meting uitgevoerd. Deze 0-meting moet duidelijkheid geven over de financiële situatie, de bedrijfsvoering en de personele bezetting van OVER-gemeenten. De eerste resultaten zijn bekend: de situatie rondom de capaciteit en het financieel perspectief zijn niet rooskleurig. De volgende stap zal zijn om dit te koppelen aan de ambities die beide gemeenten hebben. Bestuurlijke keuzes zullen nodig zijn.

Wormerland denkt ook na over de robuustheid van de OVER-gemeenten. Het college van Wormerland heeft ook met Landsmeer gesproken. Daarnaast heeft het college van Wormerland het college van Waterland uitgenodigd voor een gesprek en Waterland heeft daar positief op gereageerd. Wormerland wil graag na het reces met de vier groenlandelijke gemeenten (te weten Wormerland, Oostzaan, Landsmeer en Waterland) om de tafel. Tot slot geeft mevrouw Michel-De Jong aan dat het college van Wormerland nog altijd behoefte heeft aan het op 11 maart jl. afgesproken overleg met de gemeente Zaanstad.

De burgemeester van Oostzaan, de heer Meerhof, geeft aan dat het college van Oostzaan zich al langere tijd zorgen maakt over de OVER-

Notulist

Marleen den Haak,
beleidsadviseur Provincie
Noord-Holland

Aanwezig

Commissaris van de Koning
de heer Van Dijk (tevens
vz.), gedeputeerde Bestuur
mevrouw Zaal, burgemeester
van Oostzaan de heer
Meerhof, burgemeester van
Wormerland mevrouw
Michel-de Jong, wethouders
van Oostzaan mevrouw Dral
en de heren Bonenkamp en
Moen, wethouders van
Wormerland de heren
Berkhout, Halewijn,
Schalkwijk en Van Waaijen,
gemeentesecretaris van
Oostzaan mevrouw Van den
Assem en kabinetschef de
heer Dalenoort.

Afwezig

Gemeentesecretaris van
Wormerland de heer Kool

¹ Zelfevaluatie Onderzoek OVER-gemeenten

² Het gaat hier om gesprekken die plaatsvonden op 23 april 2019 en 27 juni 2019 in de aanloop naar de zelfevaluatie.

gemeenten. Voor Oostzaan is het van belang dat er een sturingstraject is ingezet richting de aansturing van OVER-gemeenten en de financiën. Beide colleges vinden de 0-meting nodig. Maar het is een zware operatie en naar aanleiding van wat openbaar gaat worden, zal de raden worden gevraagd om extra financiën. Het thema van de zetelverdeling en daarmee stemverhouding in de gemeenschappelijke regeling OVER-gemeenten staat hoog op de agenda. Voor Oostzaan is het van belang dat dit zo snel mogelijk opgelost wordt, omdat nu geen sprake is van gelijkwaardigheid. En zo is er nog een aantal knelpunten. Oostzaan heeft desondanks goede verwachtingen van het ingezette traject. Beide colleges voeren ook oriënterende gesprekken met buurgemeenten.

De heer Schalkwijk, voorzitter van de GR OVER-gemeenten, vult aan dat de interim-directeur per 1 juli a.s. vertrekt. Het is gelukt om op korte termijn een nieuwe interim-directeur te vinden in de persoon van Alwin ter Voert. Daarnaast is er een grote leegloop bij het MT; er blijft één manager over. De andere managers vertrekken bijna allemaal naar de SED-gemeenten.

De heer Berkhout geeft aan dat wethouders tijdelijk dichter op teamleiders moeten gaan zitten omdat er momenteel geen middenmanagement is. Zo heeft hij recent met wethouder Dral van Oostzaan goede afspraken gemaakt met de medewerkers over het operationele vlak om voortgang te blijven houden

De heren Van Waaijen en Halewijn onderschrijven de zorgen over de leegloop bij het MT.

Mevrouw Dral vertelt dat het mediation-traject heeft geleid tot zelfreflectie en excuses. Zij maakt zich ook al langere tijd zorgen, maar is positief over de nieuwe, zeer ervaren interim-directeur. Ze benadrukt dat beide gemeenten zuinig moeten zijn op hun werknemers en die binnen moeten zien te houden. De 0-meting zal zorgen voor een eerlijk verhaal over wat er wel en niet kan en wat er nodig is.

De heer Monen noemt dat de 0-meting duidelijk maakt dat er gebrek aan aansturing was. Rust in de organisatie is nodig.

De heer Bonenkamp vult aan dat hij zich ook al langere tijd zorgen maakt. Een deel van de problemen hangt samen met de schaal van OVER-gemeenten.

Mevrouw Zaal geeft aan dat het goed is dat de mediation iets heeft opgeleverd. Op basis van wat iedereen net heeft ingebracht, en wat zij leest in de krant, vraagt ze zich af of er vanwege de capaciteitsproblemen taken door beide gemeenten niet langer kunnen worden uitgevoerd. En lukt het beide gemeenten om voldoende gekwalificeerde en enthousiaste nieuwe medewerkers te vinden voor het MT? Daarnaast wil ze weten hoe en wanneer het probleem van de verouderde GR met de afspraken over de stemverhouding wordt opgelost. En tot slot is zij benieuwd hoe beide gemeenten naar de toekomst kijken. Landsmeer heeft immers duidelijk aangegeven dat zij een bestuurlijke fusie nodig hebben. De raden van Oostzaan en Wormerland hebben naar aanleiding van het ZOO besloten om bestuurlijk zelfstandig te willen blijven. Het lijkt erop dat het college van Oostzaan iets meer open lijkt te staan voor deze verkenning met als mogelijke stip op de horizon een bestuurlijke fusie dan het college van Wormerland. Zij vraagt zich daarbij af wanneer beide gemeenten hun

raden gaan meenemen en informeren. De heer Van Dijk vult aan dat hij recent met de fractievoorzitters van Landsmeer overleg heeft gevoerd over de burgemeestersvacature.

Mevrouw Michel-De Jong antwoordt dat OVER-gemeenten inderdaad een kleine organisatie is, maar dat de organisatie op de hoofdtaken alles aan kan. Het is de vraag hoe de problematiek precies is ontstaan; door het gebrek aan aansturing van de directie van OVER-gemeenten of door de bestuurlijke onrust tussen beide colleges? In dit verband merkt mevrouw Dral op dat het heel duidelijk is waar het probleem ligt. Zij heeft als toenmalig voorzitter van het DB en AB al in maart 2019 aangegeven dat zij zich zorgen maakte om de organisatie in de zin dat er een hoge werkdruk was onderin de organisatie. Daarbij miste zij de benodigde transparantie in de cijfers op het niveau van de directie en het managementteam. Dat zij dit al in maart 2019 heeft aangegeven, is ook besproken in de mediation en toen erkend door de heren Berkhout en Schalkwijk. Zij merkt verder op dat ook andere leden van het college van Oostzaan in 2019 in zowel het DB als het AB meerdere malen hebben aangegeven dat er zorgen waren over het functioneren van de directie en het management. De Taskforce gaat samen met de nieuwe interim-directeur beslissen over de invulling van de organisatie en hoe de werknemers te behouden. Het probleem van de stemverhouding is nog niet opgelost. Wormerland vraagt zich af hoe belangrijk dit nog is als er ingezet gaat worden op verbreding met groen-landelijke gemeenten. Voor Oostzaan is het echter wel een belangrijk punt en daarom hebben beide gemeentesecretarissen de opdracht gekregen om na het zomerreces een verkenning te starten om dit probleem op te lossen. Wormerland doet eerst op college-niveau een verkenning met buurgemeenten en daarna betreft het college de raad.

De heer Meerhof antwoordt dat er al heel lang divergerende opvattingen tussen beide gemeenten zijn over wat er verwacht wordt van OVER-gemeenten. Als er prioriteiten worden gesteld, kunnen beide gemeenten hun taken nog wel uitvoeren. Maar het is niet goed om de hele tijd met interim-krachten te moeten werken. Het probleem van de stemverhouding moet wat Oostzaan betreft inderdaad op korte termijn opgelost worden.

De heer Van Dijk geeft aan dat het niet handig is als beide colleges bij de verkenning met buurgemeenten een andere aanvliegroute hebben en hamert op het belang van het betrekken van de gemeenteraden bij deze discussie en verkenning.

De heer Monen reageert dat het college van Oostzaan zeker met de raad in gesprek wil gaan. Daarbij zullen verschillende modellen aan bod komen, dus ook de bestuurlijke fusie. De heer Bonenkamp vult aan dat Oostzaan al veel gesproken heeft met Landsmeer. Beide gemeenten zullen water bij de wijn moeten doen om dichterbij elkaar te komen. De heer Meerhof geeft aan dat een gesprek tussen de raden van Oostzaan en Landsmeer ook nodig is.

Mevrouw Michel-de Jong sluit daarop aan dat Wormerland zich ook de vraag stelt hoe robuust de organisatie OVER-gemeenten nog is? Het creëren van massa is nodig en dat kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door uitbreiding van de samenwerking met een andere gemeente of door een bestuurlijke fusie. Het kader dat het college van Wormerland van de raad heeft gaat uit van samenwerking. Het college opereert binnen dit kader. Daarop reageert de heer Van Dijk dat het altijd verstandig is om binnen het kader van de raad te opereren. De heer Van

Dijk en mevrouw Zaal danken iedereen voor zijn/haar inbreng. Van dit gesprek zal een verslag worden gemaakt dat ter informatie naar de gemeenteraden van Wormerland en Oostzaan en Provinciale Staten wordt gestuurd. Afgesproken wordt dat er in het najaar wederom een gesprek zal plaatsvinden tussen beide colleges, de gedeputeerde Bestuur en de commissaris van de Koning. Tevens zal het gesprek met Zaanstad worden ingepland na het zomerreces.